

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2660

Vragen van de leden **Ellemeet** (GroenLinks), **Ploumen** (PvdA) en **Paternotte** (D66) aan de Ministers van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en van Buitenlandse Zaken over *het recht op abortus in Polen* (ingezonden 7 april 2022).

Antwoord van Minister **Hoekstra** (Buitenlandse Zaken), mede namens de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (ontvangen 9 mei 2022).

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht in de Guardian¹ waaruit blijkt dat de eerste vrouwen in Polen nu worden vervolgd voor (het assisteren bij) abortus?

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Bent u bekend met het bericht uit Euronews² van 26 januari jl. over twee Poolse vrouwen die het leven hebben moeten laten door het verbod op abortus aldaar?³

Antwoord 2

Ja.

Vraag 3, 4

Wat kunt u in Nederland betekenen voor vrouwen in Polen die hun zwangerschap willen afbreken?

Welke mogelijkheden zijn er om Poolse vrouwen die een abortus willen actief naar Nederland te halen voor een veilige en zorgvuldige abortus?

¹ The Guardian, 28 maart 2022, «Polish woman is first activist to face trial for violating strict abortion law» <https://www.theguardian.com/global-development/2022/mar/28/polish-woman-is-first-to-face-trial-for-violating-strict-abortion-law-face-trial-for-violating-strict-abortion-law>

² Euronews, 26 januari 2022, «Polish activists condemn abortion law after death of another pregnant woman» <https://www.euronews.com/2022/01/26/polish-activists-condemn-abortion-law-after-death-of-another-pregnant-woman>

³ NRC, 22 oktober 2020, «Pools Hof maakt abortus vrijwel onmogelijk» <https://www.nrc.nl/nieuws/2020/10/22/pools-hof-maakt-abortus-vrijwel-onmogelijk-a4017044?t=1649158198>

Antwoord 3, 4

Vrouwen uit het buitenland, waaronder Poolse vrouwen, kunnen in Nederland een behandeling in een abortuskliniek ondergaan. Dit is echter geen recht en de Nederlandse staat biedt deze individuele vrouwen geen financiële ondersteuning. Wel maakt Nederland zich sterk voor het bereikbaar en toegankelijk houden van abortushulpverlening. Elk jaar maken ruim 3000 vrouwen, niet woonachtig in Nederland, hiervan gebruik. In 2020 betrof het 308 vrouwen uit Polen. De Nederlandse Zorgautoriteit stelt jaarlijks maximumtarieven vast voor abortusbehandelingen voor vrouwen die niet op grond van de Wet langdurige zorg verzekerd zijn. Afhankelijk van het soort behandeling gaat het om ca. 435 – 1.185 euro. De klinieken kunnen hier flexibel mee omgaan, en een lager tarief vragen als een vrouw het maximumtarief niet kan betalen. Van deze mogelijkheid maken de klinieken in praktijk ook gebruik.

Vraag 5

Bent u bekend met het bericht van Euronews⁴ dat vrouwenrechtenactivisten worden opgepakt in Polen?

Antwoord 5

Ja.

Vraag 6

Hoe kan de Nederlandse overheid de Poolse vrouwenrechtenactivisten bijstaan?

Antwoord 6

Het bevorderen van gelijke rechten voor vrouwen en meisjes is een van de prioriteiten binnen het Nederlandse mensenrechtenbeleid. Om deze beleidsprioriteit te ondersteunen worden via het Mensenrechtenfonds mensenrechtenorganisaties wereldwijd, waaronder in Polen, gefinancierd. Komende jaren zal, conform de motie van het lid Sjoerdsma over inzet van het Mensenrechtenfonds voor gelijke rechten voor LHBTI en vrouwen en andere kwetsbare groepen in de periode 2022–2027 in Europa, deze inzet vanuit het Mensenrechtenfonds ook in Polen worden voortgezet en waar mogelijk geïntensiveerd, inclusief op het terrein van informatievoorziening over en pleitbezorging voor toegang tot veilige abortus. Over dit onderwerp is ook met uw Kamer gesproken tijdens de begrotingsbehandeling van Buitenlandse Zaken op 18 november 2021. Daarbij moet worden vermeld dat het fonds niet ter ondersteuning van abortusdiensten voor individuen kan worden ingezet, enkel ter ondersteuning van organisaties die zich inzetten voor toegang tot en informatie over veilige abortus. Ook financiert Nederland middels een ongeoormerkte bijdrage de International Planned Parenthood Federation (IPPF), dat zich wereldwijd inzet voor seksuele en reproductieve gezondheid en rechten. In Polen organiseert de IPPF een netwerk van o.a. abortusactivisten en mensenrechtenorganisaties om de situatie van vrouwen in Polen te verbeteren en de effecten van de aangescherpte abortuswetgeving onder de aandacht te brengen van bijvoorbeeld parlementariërs, Europese instanties en de media. Gezondheidszorg is een competentie van de lidstaten, maar binnen de EU kaders blijft Nederland het belang van seksuele en reproductieve gezondheid en rechten (SRGR), inclusief veilige en legale abortus, actief uitdragen.

Vraag 7

Bent u zich ervan bewust dat vrouwen in Polen nu geen toegang meer hebben tot abortus?⁵

Antwoord 7

Ja. Het kabinet maakt zich zorgen over die toenemende regressieve druk op vrouwenrechten en SRGR, waaronder toegang tot veilige abortus, in Polen.

⁴ Euronews, 11 februari 2021, «Womens» rights activist charged for role in polish protests» <https://www.euronews.com/my-europe/2021/02/11/women-s-rights-activist-charged-for-role-in-polish-protestrole-in-polish-protests>

⁵ Vice, 25 maart 2022, «Poland's Abortion Groups Are Getting Hundreds of Calls From Pregnant Ukrainians» <https://www.vice.com/en/article/qjbaj3/poland-abortion-ukraine-refugees>

Door de uitspraak van het Pools Constitutioneel Tribunaal van 22 oktober 2020 is toegang tot legale en veilige abortus in Polen verder ingeperkt. Vrouwen in Polen komen alleen in aanmerking voor een abortus als de moeder in levensgevaar is of als de zwangerschap het resultaat is van verkrachting of incest.

Vraag 8

Heeft u ook kennisgenomen van het bericht uit The Quint⁶ over het gebruik van seksueel geweld door Russische troepen als oorlogsmiddel, en dat gevluchte slachtoffers hiervan dus ook geen toegang hebben tot abortus in Polen?

Antwoord 8

Ja. Vrouwen in Polen komen alleen in aanmerking voor een abortus als de moeder in levensgevaar is of als de zwangerschap het resultaat is van verkrachting of incest. Wat dit precies betekent voor gevluchte vrouwen uit Oekraïne die een abortus zouden willen ondergaan, is momenteel onderdeel van bespreking in Polen.

Vraag 9, 10

Bent u bereid om samen te werken met Poolse pro-abortus groepen om vluchtelingen in Polen die toegang tot abortus nodig hebben te identificeren en hen de mogelijkheid te bieden om deze zorg in Nederland te verkrijgen? Bent u bereid om abortus voor deze vluchtelingen uit Oekraïne te realiseren?

Antwoord 9, 10

Zoals ook aangegeven tijdens het plenair debat d.d. 10 maart 2022 (voortzetting) inzake het voorstel van wet van de leden Ellemeet, Ploumen, Paternotte en Van Wijngaarden tot wijziging van de Wet afbreking zwangerschap alsmede enkele andere wetten in verband met de legale medicamenteuze afbreking van de zwangerschap via de huisarts (34 891), geeft de Minister van VWS de garantie voor toegankelijkheid van abortuszorg, wanneer dat nodig is, voor vrouwen uit Oekraïne die naar Nederland komen. Zie ook de beantwoording op de vragen 3 en 4. De Nederlandse staat biedt geen faciliterende steun aan vrouwen uit het buitenland om naar Nederland te komen om een abortus te ondergaan.

⁶ The Quint, 29 maart 2022, «Trauma of Ukraine's Women Refugees: Rape, Trafficking & Poland's Sexist Laws» <https://www.thequint.com/news/world/ukraines-women-refugees-trauma-rape-trafficking-polands-sexist-laws#read-more>